

Arbeiderpartiet

NORDSJØPLAN

En industriplan for fremtiden

ET INDUSTRIEVENTYR

Industrieventyret i Nordsjøen har gjort Norge til en ledende havnasjon. Tradisjonen med industri knyttet til næringer i disse havområdene går 150 år tilbake med fiskeforedling og verftsindustri. Samlet står havnæringene for over to tredjedeler av de nasjonale eksportinntektene våre. Erfaringene og kunnskapen opparbeidet gjennom årtier med aktivitet i Nordsjøen, kan danne grunnlaget for fremtidig verdiskaping innen den blå økonomien. Arbeiderpartiet ønsker å komme i gang med dette mens dagens næringer fortsatt leverer gode inntekter til fellesskapet. Slik vil vi bygge en trygg bro inn i fremtiden som forener arbeid, klimaansvar og rettferdig fordeling.

Fremtidsrettet forvaltning av havressursene og godt diplomatisk håndverk la det juridiske grunnlaget for fordeling og utnyttelse av petroleumsforekomstene på norsk sokkel. Langsiktig industripolitikk, dyktige arbeidsfolk, tilpasningsdyktig næringsliv, og forutsigbare rammevilkår har plassert norsk havindustri fremst i verden.

Nordsjøen skal være et laboratorium og en katalysator for vekst innen både nye og eksisterende næringer. Når Norge og Europa nå for alvor går inn i fornybaralderen, vil vi nok en gang gjøre Nordsjøen til springbrettet for et nytt industrieventyr. Med våre dyktige arbeidsfolk i front og verdensledende teknologi vil vi kunne satse på nye næringsmuligheter innen karbonfangst og lagring, grønn skipsfart, bærekraftig havbruk, havvind, hydrogen, samt utvinning av havbunnsmineraler.

Erfaringene og kompetansen våre bedrifter har bygget opp i de mest krevende havområdene i verden, har også gitt et forsprang når de nå skal utvikle nettopp de værfaste og robuste teknologiske løsningene som vil sette standarder for andre havområder. Dette gjør små- og mellomstore aktører på norsk sokkel konkurransedyktige langt utenfor våre egne farvann. Ikke minst er kompetansen til arbeidsfolkene i våre havrelaterte næringer et verdifullt eksportprodukt i seg selv.

Europa er Norges største energimarked. Gjennom European Green Deal har EU satt seg ambisiøse mål om å gjøre Europa karbonnøytralt innen 2050. Ikke minst skal det investeres massivt i fornybare energikilder og energieffektivisering med sikte på å avkarbonisere EUs energisystem. Europa skal etter denne planen, på sikt, over til fornybar energi, men vil i overgangsfasen kreve lavest mulig CO₂-utslipp fra sin fortsatte bruk av fossil energi. Disse endringene vil ha konsekvenser for Norge og vil i tiårene fremover i betydelig grad påvirke rammene for norsk næringsliv og industri.

Det er en realitet at Europa fortsatt vil ha behov for petroleumsprodukter i flere tiår, på veien mot karbonnøytralitet, og sannsynligvis også etter 2050. Ikke minst i form av utslippsfri hydrogen og innsatsfaktorer til petrokjemisk industri. European Green Deal tar sikte på å utnytte nettopp de mulighetene det grønne skiftet gir for å skape innovasjon og ny vekst. Samtidig skjer innovasjonen i energisektoren stadig raskere. Dette stiller tøffe krav til Norge som energinasjon når vi både skal holde eksportinntektene oppe og forsvare vår posisjon som en viktig energileverandør til Europa.

Arbeiderpartiet vil samle kreftene rundt industrier som både gir eksportinntekter og som kan skape vekst og verdiskaping innen rammene av klimaets og naturens

tåleevne. Klimakur 2030 minner oss om at det haster med å komme i gang, dersom vi skal lykkes. For havnasjonen Norge er det naturlig å starte i nettopp havet. Vi skal disponere våre havområder strategisk basert på eksisterende forutsetninger, tilgjengelige ressurser, miljøhensyn og de fremtidige mulighetene som finnes i havet. Samtidig kan man ikke satse på havet uten å satse på folka som lever av og ved havet. Krav som ivaretar arbeidstakernes rettigheter og kompetanse gjennom seriøse arbeidsforhold ligger til grunn for Nordsjøplanen.

Norge er godt posisjonert, og har alt å vinne på å videreutvikle dagens industri. Arbeiderpartiet vil derfor virke for en ny-industrialisering av Norge som nettopp bygger på våre naturgitte fortrinn. Den norske modellen, høy tillit, små forskjeller og høy kompetanse er noe av det viktigste i dette bildet. For å få til en integrert og skapende havøkonomi er det viktig å se de ulike havnæringene i sammenheng. Til dette trenger vi en aktiv stat som setter retning, tar valg, stiller krav, fordeler verdiene rettferdig og bidrar med tålmodig og risikovillig kapital. Vi skal videreføre tradisjonen for at våre naturressurser tilhører det norske fellesskapet.

OM NORDSJØPLANEN

Nordsjøplanen er en overordnet visjon for 2020-årene, et tiår med havbasert industriutvikling. Planen tar geografisk utgangspunkt i Nordsjøen, og tar med dette ikke for seg Norskehavet og Barentshavet. Bakgrunnen for å starte med Nordsjøen er først og fremst fordi mulighetene for fullskala satsing på karbonfangst og lagring, strømnnettbygging for elektrifisering av plattformer, hydrogensatsing og utbygging av havvind er mest modne i dette området. I tillegg er det stor aktivitet innen både fiskeri og nærskipfart i disse havområdene. Mulighetene for vekst og industriutvikling for de øvrige havområdene vil se annerledes ut, og vil bli adressert i egne planer.

INNHold: TI HOVEDPUNKTER FOR NORDSJØEN

1. Klima- og miljøhensyn som ramme for Nordsjøplanen
2. Energinasjonen Norge: versjon 3.0
3. Infrastruktur: strøm og gassrørnett
4. Marine næringer
5. Grønn skipsfart
6. Havbunnsmineraler
7. Den norske modellen – en forutsetning for å lykkes i Nordsjøen
8. Kompetanseutvikling og sameksistens mellom Nordsjønæringene
9. Internasjonalt samarbeid rundt Nordsjøbassenget
10. Langsiktig og ansvarlig politikk for fremtiden

KLIMA- OG MILJØHENSYN SOM RAMME FOR NORDSJØPLANEN

Arbeiderpartiet legger til grunn at klima blir rammen for morgendagens industriutvikling, verdiskaping og politikk. Dette gjelder nasjonalt så vel som globalt. Vi ser allerede tydelige tegn på dette i et europeisk marked, som i et raskt tempo beveger seg i en grønn og fornybar retning. I stadig større grad flyter nå lønnsomhet og bærekraft sammen: de som raskest får ned utslippene i produksjonen, vil også raskest vinne i et marked som i økende grad nettopp vektlegger lavutslipp. På land ser vi allerede dette, når norske stål- og aluminiumsprodusenter nå vinner kontrakter hjemme og i Europa nettopp på dokumenterbart lave utslipp i produksjonsfasen.

Miljørapportene fra FNs naturpanel (IPBES) og FNs klimapanel (IPCC) tegner nå et enda mer alvorlig bilde av klodens helsetilstand enn for bare noen få år siden. Konsekvensene av å ikke handle raskt for å reversere denne utviklingen er dramatiske. Samtidig sier rapportene at fortsatt vekst er mulig, men at den i langt større grad må vris og tilpasses i en bærekraftig, utslippsnøytral og ressurseffektiv retning. Norge har noen av verdens beste forutsetninger for å lykkes med dette ved å ta i bruk mulighetene som ligger i industrien og kompetansen i Nordsjøen, kombinert med fordelene med et allerede, i utgangspunktet, fornybart kraftsystem nå som sokkelen skal elektrifiseres.

Morgendagens arbeidsplasser, infrastruktur, handel og velferd vil formes av det stadig sterkere fokuset på klima- og miljøhensyn. Forvaltningsplanene for våre havområder må danne et grunnlag for bærekraftig bruk av ressursene i havet. Samtidig er det viktig at vi tar vare på den sårbare naturen og sikrer økosystemenes struktur, virkemåte, produktivitet og mangfold.

Norge skal være et foregangsland når det gjelder en helhetlig og økosystembasert forvaltning av våre havområder. Nordsjøen er blant våre mest intensivt utnyttede havområder og er ett av verdens mest trafikkerte seilingsområder. Bruken av Nordsjøen skaper enorme verdier for Norge. Høyt aktivitetsnivå med flere kryssende næringsinteresser stiller samtidig store krav til forvaltningen. Den intensive bruken av havområdet fører til betydelig press på havarealene, samtidig som det er behov for å bevare de fornybare ressursene og det marine miljøet. En bærekraftig og differensiert arealforvaltning må baseres på kunnskap om økosystemet og konsekvensene av ulike bruk. Behovet for samarbeid mellom landene og næringene rundt Nordsjøen er viktig, både for å løse de utfordringene som dette havområdet står overfor, men også for å utveksle erfaringer om helhetlig og bærekraftig havforvaltning. Fremover kan effekten av klimaendringer og havforsuring gi store utfordringer og øke sårbarheten i økosystemet. Pågående, planlagt og fremtidig næringsvirksomhet i Nordsjøen må derfor ta hensyn til de miljøutfordringer som er identifisert, og til den samlede belastningen på havområdet.

Det vil i stadig større grad lønne seg å være grønn og fornybar. Deleøkonomi, økt verdiskaping innen immaterielle verdier og endret forbrukeratferd vil bidra til å forme fremtidens forretningsmodeller. Videreutviklingen av Norge som energinasjon må derfor være tuftet på en ansvarlig og retningsgivende næringspolitikk som sørger for å koble økonomisk vekst fra tilsvarende økning i ressursbruk og fossile utslipp. Det handler om effektiv bruk av ressurser med lavest mulig utslipp som skaper reell grønn vekst innenfor naturens og klimaets tåleevne.

Så lenge ressurs- og karbonproduktiviteten øker enda mer enn veksten, har vi reell grønn vekst. Økt ressursproduktivitet får vi gjennom sirkulærøkonomien, mens økt karbonproduktivitet følger av overgang til fornybare energikilder samt energieffektivisering. Ny teknologi gjør det stadig enklere og stadig rimeligere å faktisk lykkes med dette. Denne erkjennelsen når stadig flere miljøer: folk flest, forbrukere, fagbevegelsen, næringslivet, investorer, forsikringsselskaper, stater, internasjonale organisasjoner samt bank- og finansnæringen. Når veksten blir grønn, trenger vi ikke å avstå fra vekst, tvert imot vil reell grønn vekst kunne føre til raskere kutt i utslipp og ressursløsning. Økonomisk vekst gjør det også lettere å få folk med på nødvendige endringer så vel som økt overskudd til å finansiere felles velferd. Myndighetenes rolle blir særlig viktig når det skal stilles krav og stimuleres til innovasjon.

Arbeiderpartiet vil:

- Satse på sirkulærøkonomi for å gjøre produksjon og forbruk mest mulig bærekraftig
- Satse på aktiv bruk og videreutvikling av kompetansen til arbeidsfolk i havnæringene i utvikling av industriklynger som skaper verdier gjennom effektiv bruk av ressurser med lavest mulig utslipp
- Videreutvikle virkemiddelapparatet for å understøtte en målrettet satsing på havbasert fornybar energi
- Sørge for utvikling av gode forvaltningsplaner som tar hensyn til ulike næringer i havøkonomien, slik at solid kunnskap ligger til grunn i planer for næringsutvikling og bruk av våre havressurser
- Sørge for at klima- og naturrisiko er medregnet i alle Nordsjøprosjekter

ENERGINASJONEN NORGE: VERSJON 3.0

Verdenssamfunnet står overfor en rekke fundamentale utfordringer som må løses i det 21. århundret. Global oppvarming er en av vår tids største utfordringer. Det handler i hovedsak om produksjon og bruk av energi. Utslippene av klimagasser må reduseres kraftig i løpet av de neste tiårene for å begrense oppvarmingen. Dette krever betydelig omstilling for land, næringer og vanlige folk. Men samtidig som utslippene reduseres, må milliarder av mennesker sikres tilstrekkelig tilgang til energi.

Arbeiderpartiet vil utvikle Norge som energinasjon. Vil vi legge til rette for en ny-industrialisering av Norge, med utgangspunkt i eksisterende industri og kompetanse hos våre arbeidsfolk. Slik vannkraften la grunnlaget for industri og arbeid for over 100 år siden, har petroleumsnæringen gjort det samme de siste 50 årene.

Gjennom Nordsjøplanen vil vi legge til rette for at det neste energieventyret for Norge skal kunne komme til havs. Det handler om å se helheten og utnytte synergieffektene i markedet og vårt energisystem. Gjennom en aktiv og retningsgivende næringspolitikk kan vi legge til rette for verdiskaping innen nye industrier som havvind, ammoniakk og hydrogen samtidig som vi videreutvikler olje- og gassindustrien i en grønnere retning, i tråd med de ambisiøse planene næringen selv har satt seg.

Vannkraftressursene på land vil spille en viktig rolle også i utviklingen av nye industrier i Nordsjøen. Effektiv og strategisk bruk av våre vannkraftressurser, en ren og stabil energikilde som kan brukes når det er behov, vil kunne sikre vannkraftens langsiktige rolle og verdi for norsk økonomi. Utbygging av vindkraft på norsk sokkel vil gi ytterligere synergieffekter når den utveksles med regulerbar vannkraft på land.

Omleggingen til et helt fornybart energisystem vil ta tid. Det vil fortsatt være behov for både olje og gass i en god stund fremover, selv om omstillingen til utslippsfrie energitjenester går stadig fortere. Og selv etter at man en dag ikke lenger bruker olje og gass til forbrenning, vil petroleum til petrokjemi inngå som en viktig innsatsfaktor i en bærekraftig sirkulærøkonomi. Lykkes vi med karbonfangst og lagring, vil vi ha potensial til å utvikle ny industri som vil kunne omdanne naturgass til utslippsfri hydrogen, noe som vil sikre betydelig lengre levetid for produksjon av gass på norsk sokkel. Alt dette skal skje innen rammen av et forvaltningsregime som tar behørig miljøfaglige hensyn og er tilpasset utviklingen i det internasjonale markedet.

Arbeiderpartiet vil:

- Legge til rette for en videreutvikling av Norge som energinasjon med utgangspunkt i kompetansen til eksisterende næringer og kunnskapen til våre arbeidsfolk
- Jobbe for at fremtiden i den blå økonomien ser næringsmuligheter i sammenheng med gode arbeidsforhold og miljøhensyn

Olje- og gassindustrien

Siden produksjonen på norsk sokkel startet tidlig på 70-tallet, har verdien av olje- og gassproduksjon bidratt med over 14 900 milliarder kroner til Norges brutto nasjonalprodukt målt i dagens kroneverdi. I tillegg kommer verdiskaping fra tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass og petroleumsrettet leverandørindustri. Som nasjon bør vi være oppriktig stolte over at vi har sørget for at et beløp som tilsvarer mer enn 2/3 av dette, nemlig 10 700 milliarder, står på bok i oljefondet.

Arbeiderpartiet ønsker å utvikle, ikke avvike dagens olje- og gassnæring. Vi vil derfor sikre næringen forutsigbare rammebetingelser som gjør det mulig å opprettholde kompetanse og gjøre langsiktige investeringer tilpasset utviklingen i det globale markedet og klimapolitikken.

Olje- og gassindustrien har satt tydelige mål for å redusere sine klimagassutslipp med 40 prosent i 2030 sammenlignet med 2005, og videre redusere utslippene til «nær null» innen 2050. Ved fremleggelsen av dette målet ble det slått fast fra bransjeaktørene at dersom Norges offisielle klimamål i fremtiden skulle økes ytterligere, skulle næringen følge etter. Norges klimamål, som innmeldt til FN, ble en måned senere økt til 50-55% i forhold til 2005. Det er særlig viktig å merke seg at denne forpliktelsen gjelder hele økonomien, ikke bare såkalt «ikke-kvotepliktig sektor». Med andre ord teller utslippene i oljeproduksjon med.

En samlet olje- og gassindustri i Norge har meldt at de vil arbeide for ytterligere økning av forskning og utvikling av lav- og nullutslippsløsninger. Industrien har også meldt at det vil tas initiativ til å etablere et forum som fremmer en bedre samhandling mellom olje- og gasselskapene, leverandørindustrien og academia for å stimulere utvikling av teknologi og tiltak som vil bidra til å redusere bransjens karbonavtrykk. I tillegg til å kutte utslippene fra egen virksomhet og tilknyttet maritim aktivitet, skal olje- og gassindustrien i Norge gradvis skape en ny og fremtidsrettet energinæring på norsk sokkel. Dette inkluderer havvind, hydrogen, samt karbonfangst og lagringsprosjekter som tilrettelegger for store utslippskutt i Norge, Europa og resten av verden. Alt dette legger grunnlaget for videre verdiskaping og arbeidsplasser i en næring med høy kompetanse og teknologikraft på vei mot fremtidens nullutslippssamfunn.

Arbeiderpartiet ønsker denne forpliktelsen fra bransjen velkommen, og mener at offentlige myndigheter bør støtte opp om den. Selv om mesteparten av utslippene fra olje og gass skjer ved bruk, kan ikke dette være et argument for ikke å kutte utslipp maksimalt også i produksjonen. Norsk petroleumsbransje har derved sluttet seg til det samme ambisjonsnivået som vi krever av andre næringer. På sikt vil dette også gi innsparinger, ved redusert behov for å kjøpe CO2-kvoter. Det bør også arbeides for at det på kjøpersiden, ikke minst i våre viktigste markeder EU og Storbritannia, blir lagt vekt på hvordan olje og gass produseres i forhold til CO2-utslipp frem til produktet når markedet. For få år siden var det liten interesse for slike standarder, men det begynner å komme nye signaler nå. Disse bør vi fra norsk side utnytte maksimalt, i nært samspill mellom bransjeaktørene og myndighetene.

En naturlig forlengelse av denne ambisjonen vil være å sette mål om at teknologinasjonen Norge skal bli den første olje og gassprovinsen i verden som produserer olje og gass med tilnærmet null utslipp av klimagasser i produksjonsfasen.

Kombinert med CCUS i nedstrømsfasen kan norsk industri derved bli en leverandør av teknologi hele verden vil etterspørre.

Arbeiderpartiet vil:

- Ha en fortsatt satsing på olje- og gassnæringen i Norge, med et økt fokus på bærekraftig produksjon.
- Sikre forutsigbare rammevilkår for den norske olje- og gassnæringen
- Bidra til at norsk sokkel skal bli helt utslippsfri, og at myndighetene og industrien sammen setter en tidsfrist for når det kan skje gjennom et felles mål om at Norge skal bli den første olje- og gassprovinsen i verden som produserer olje og gass med tilnærmet null utslipp av klimagasser i produksjonsfasen.

Karbonfangst, bruk og lagring (CCUS)

I FNs klima- og miljørapporter som er kommet ut i tidsrommet 2018-2019 fremgår det tydelig at karbonfangst og lagring (CCS) er avgjørende for å nå FNs klimamål og Norges egne klimamål. Uten karbonfangst og lagring når vi rett og slett ikke 1,5C-målet, fordi alternative endringer, selv om de er teknisk mulige, vil ta for lang tid. Også norsk prosessindustri har realiseringen av storskala CCS som et premiss i sine egne veikart mot nullutslipp i 2050. En rekke fangstprosjekter står på vent til en god lagringsløsning er på plass. Mange av våre europeiske naboer ser nettopp til Norge og vårt store potensial for å realisere denne teknologien. CCUS vil spille en nøkkelrolle for fremtidig industriutvikling, både på land og til havs. Utviklingen av denne industrien kan både skape titusenvise arbeidsplasser og redusere utslippene av CO₂ i atmosfæren betraktelig. Om Norge derimot ikke leverer på dette, vil det sende et svært negativt signal til de som er i ferd med å bygge elementer i en fremtidig næringskjede rundt CCUS Europa rundt.

Med stadig større vekt på avkarbonisering i Europa, øker også oppmerksomheten om at naturgass representerer betydelige CO₂-utslipp. Her vil karbonfangst og lagring også kunne bidra til at norsk naturgass kan omdannes til hydrogen. Det vil potensielt kunne fjerne utslippene fra halvparten av norsk samlet petroleumsproduksjon i forbruksfasen. Hvis vi lykkes, kan dette forlenge verdien av petroleumsressursene våre, fordi etterspørselen etter utslippsfri hydrogen som alternativ til naturgass må forventes å øke ettersom kvoteprisen går opp, kvoten strammes inn og klimapolitikken strammes til internasjonalt. Arbeiderpartiet vil sette som mål at den petroleumsproduksjonen vi fortsatt skal ha de neste tiårene, kan skje med minst mulige utslipp og konflikt med andre naturressurser.

Arbeiderpartiet har over flere år stått i front for å få på plass karbonfangst og lagring i Norge. Stoltenberg II-regjeringens satsing på CO₂-håndtering drev frem teknologiutvikling i senteret på Mongstad. Dette er i dag verdens største anlegg for å teste fangstteknologi og helt vesentlig for den internasjonale utviklingen av karbonfangst og -lagring.

Nordsjøen kan bli hele Europas CO₂-lager i mange tiår. Dette kan bidra til å sikre både nye norske arbeidsplasser og inntekter fra norsk sokkel i lang tid fremover. CCS vil også kunne åpne andre industrielle muligheter, som produksjon av blå hydrogen basert på norsk gass. Dette vil videre danne grunnlag for utvikling og marked for ammoniakk som drivstoff til skip, og for grønn hydrogen basert på elektrolyse på lengre sikt.

En investeringsbeslutning i fullskala CCS vil være Norges viktigste enkeltbidrag i klimakampen, samtidig som det legger grunnlaget for mange nye jobber og verdiskaping i seg selv. Et storprosjekt for lagring av CCS, Northern Lights, opplever økende interesse fra utenlandske aktører. Prosjektet er svært viktig for å lykkes med å bygge opp denne industrien.

Potensialet for utvidelse er betydelig. Vi kan skape et marked for CCS-produkter i Norge og globalt. Skipstransport vil muliggjøre henting av CO₂ fra utslippskilder i andre land. Transportsektoren kan i seg selv bli en ny grønn næring for Norge, hvis skipene bygges med helt eller delvis utslippsfri fremdrift. Ammoniakk-drevne skip er et godt eksempel og vi ser allerede at norske verft og norske rederier er i full gang med utviklingen innenfor dette området.

Det ligger også et stort potensial innen bruk av fanget karbon. Oppdrett av alger som tar opp CO₂ og som deretter benyttes til produksjon av fiskefôr, samt bruk av alger til produksjon av batterier, er kun noen av eksemplene på mulighetene som ligger i utvikling av større verdikjeder rundt CCUS. Vi kan med dette både kutte utslipp i flere ledd, skape nye næringer samt styrke eksisterende industrier.

Arbeiderpartiet vil:

- At Norge skal gå foran og sørge for investeringsbeslutning for fullskala karbonfangst og lagring i 2020 og legge til rette for og bidra til å utvikle et marked for transport og lagring av CO₂ på norsk sokkel ved å støtte fangstanleggene Fortum Oslo Varme på Klemetsrud og Norcem i Breivik, samt støtte opp om Northern Lights-prosjektet for CO₂-transport og -lager.
- Fortsette satsingen på utvikling av nye generasjoner teknologi og prosjekter for CO₂-fangst og lagring for både større og mindre anlegg
- Bruke offentlige innkjøp for å bidra til å bygge opp et hjemmemarked for CCUS, for eksempel ved bruk av fanget karbon i industrielle prosesser
- For å raskest mulig oppnå potensialet i prosjektene Norcem og Fortum stille krav om klimavennlig materialbruk som for eksempel utslippsfri sement i offentlige anbud, og vurdere en avgift på utslippene fra forbrenning uten CCS.
- Utrede en CO₂-refusjonsordning med skattefradrag for deponert CO₂

Hydrogen og ammoniakkproduksjon

Lenge har vi sett på naturgass som en bro fra et kullbasert til et fornybart kraftsystem. Som nevnt over, peker EUs forsterkede avkarboniseringsplaner nå i retning av at også forbruket av naturgass uten CO₂-fangst og lagring i EU vil falle vesentlig fra dagens nivå. Dette vil samtidig medføre et økende behov for å finne alternative energibærere med lave utslipp for å erstatte dagens forbruk av naturgass i industri, oppvarming og i transportsektorene, samt fleksibel balansekraft i en skala som møter behovet i kraftsektoren.

I EUs rapport «A Clean Planet for All» omtales hydrogen som en helt sentral løsning for å nå netto nullutslipp i 2050. Hydrogen og ammoniakk er energibærere på samme måte som bensin og fyringsolje. Med vann som eneste avfallsstoff er dette rene energikilder som kan finne markedet der elektrisitet i form av kraftnett eller batteri ikke er et aktuelt alternativ. Dette kan også etter hvert bli en egnet teknologi for mellomlagring av kraft.

Med høy energitetthet har hydrogen mange bruksområder. Det kan for eksempel erstatte fossilt brensel i transport som krever for mye energi til at det kan drives med batteri. Det gjelder blant annet tankskip, anleggsmaskiner og trailere. I tillegg kan hydrogen erstatte fossile brensl i industrien eller brukes til oppvarming. Dertil kommer muligheten for å erstatte naturgass med hydrogen i industriprosesser som krever særlig høy varme. I noen sammenhenger vil videreutvikling av hydrogen til ammoniakk (som består av hydrogen og nitrogen) være mest praktisk, bl.a. fordi ammoniakk kan behandles på en måte som ligner mer på tradisjonelt brensel.

Norge har et stort potensial når det gjelder produksjon og bruk av hydrogen og ammoniakk. Produksjon av hydrogen, både fra naturgass med CCS (blå hydrogen) og ved elektrolyse (grønn hydrogen), kan bli et sentralt bidrag i realiseringen av nullutslippsfremtiden. Fremstilling av blå hydrogen representerer et stort potensial for å sikre avsetning for de norske naturgassressursene på lengre sikt og kan samtidig bidra til å forenkle EUs omstilling til lavutslippssamfunnet ved å tilby en energibærer med svært lave utslipp som kan brukes til å erstatte fossile energibærere på tvers av flere sektorer.

Forskningsinstituttet Sintef anslår at Norge har et enormt potensial for å omdanne norsk naturgass til hydrogen. I 2017 ba Stortinget regjeringen om å utarbeide en industristrategi for hydrogen, men den har ennå ikke kommet.

I Berlevåg har Varanger Kraft i dag installert 50MW kraftproduksjon fra vindturbiner, men de har allerede fått konsesjon på totalt 200MW. Tilsvarende anlegg kan opprettes i tilknytning til havvind i Nordsjøen. Ammoniakkproduksjon kan da være en effektiv måte å lagre overskuddskraft på, slik at utnyttelsesgraden og dermed lønnsomheten til vindparken kan økes. Nordsjøen kan bli et testsenter for pilotprosjekter og hub for utvikling av både grønne og blå hydrogenprosjekter.

Arbeiderpartiet vil:

- Utrede etablering av et statlig hydrogenselskap
- Satse på forskning, utvikling og demonstrasjonsprosjekter for hydrogen fra naturgass med CCS
- Bruke virkemiddelapparatet til utvikling av teknologi og støtte til pilotprosjekter for grønn hydrogen og ammoniakk
- Legge til rette for at hydrogen og ammoniakk som drivstoff skal kunne bli demonstrert i offshore skipsfart innen 2025
- Bidra til å styrke samarbeidet med europeiske aktører for å løfte hydrogen som energibærer i Europa
- At det utvikles nye produksjonsmetoder og bruksområder for hydrogen

Havvind

Bunnfast og flytende havvind vil være en viktig del av fremtidens energisystem. De gode vindressursene på norsk sokkel kombinert med Norges sterke posisjon innen maritim, offshore og landbasert industri gjør at havvindnæringen i Norge har alle forutsetninger for å bli en stor og viktig ny, norsk industri.

Europa har gått foran i teknologiutviklingen med store utbygginger i Storbritannia, Tyskland og Danmark, samtidig som det er en kraftig opptrapping i utbygging av havvind også i Asia og i USA. I Det internasjonale energibyrået (IEA) sitt bærekraftscenario (Sustainable Development Scenario) anslås det at det globale havvindmarkedet vil vokse med over 13 prosent per år, noe som kan resultere i en samlet installert kapasitet på 560 GW i 2040. Dette vil dekke fem prosent av verdens elektrisitetsforbruk og kan gi investeringer i størrelsesorden 1 000 milliarder USD i havvind. IRENA mener også at markedet for havvind vil øke betydelig de neste tre tiårene, til totalt installert vindkapasitet på 228 GW i 2030 og nær 1000 GW i 2050.

Nordsjøen har svært gode vindforhold, og kan bli en av verdens største produksjonsområder for havvind. Med sine havområder pluss optimale vindforhold har Norge verdens nest største potensial for utbygging av havvind i verden etter Australia. En konkurransedyktig offshoreindustri innen olje og gassnæring gjør oss meget godt posisjonert til å utvikle en leverandørindustri både for utvikling, produksjon og drift. Det er særlig innenfor flytende havvind Norge har potensial til å hevde seg. Produksjonen av elektrisitet ved hjelp av flytende havvindmøller vil i første omgang kunne bidra til elektrifisering av norsk sokkel i lukkede nettverk eller tilkoblet til det europeiske nettet, hvor sistnevnte også vil gi ren strøm til Norge og Europa.

I rapporten «Verdiskapingspotensialet knyttet til utviklingen av en norskbasert industri innen flytende havvind» legger Menon Economics til grunn et basisscenario for flytende havvind med en global kapasitet på 60-140 GW i 2050. Ifølge deres beregninger kan norskbasert industri ta opp mot 20 prosent av det globale markedet, noe som med et globalt marked på 140 GW i 2050 tilsvarer en verdiskaping på 117 milliarder kroner og en sysselsettingseffekt på 128 400 årsverk i Norge akkumulert over en periode på 30 år.

Arbeiderpartiet ønsker å satse på havvind, og spesielt på flytende havvind. Vi mener at en nasjonal havvindsatsing bør ta utgangspunkt i hvordan man kan samordne virkemidlene for å bygge opp en konkurransedyktig leverandørkjede. Solid hjemmemarked vil være svært viktig i denne sammenheng. Dette vil posisjonere aktørene på norsk sokkel godt til å levere varer og tjenester globalt etter hvert som teknologien blir kommersialisert.

Arbeiderpartiet vil:

- Utrede egnede områder for utbygging av flytende havvindparker. I den forbindelse skal potensielle konflikter med natur og andre næringer kartlegges og forebygges.
- Utarbeide et tydelig veikart og sette mål for utvikling av havvind i Norge slik at norsk sokkel har en kapasitet på 3GW på norsk sokkel innen 2030
- Sikre grunnleggende rammebetingelser for realisering av vindkraftutbygging til havs: opprette tydelige konsesjonsvilkår, samt lage en øvrig regulatorisk rammeverk og incentivordninger som sikrer industriell satsing
- Etablere rammeverk som sikrer aktørmangfold og markedsmessige rammebetingelser som gjør det attraktivt å investere i havvind i Nordsjøen og som utvikler en leverandørindustri med potensial til eksport av grønne løsninger

INFRASTRUKTUR: STRØM OG GASSRØRNETT

Utbyggingen av infrastrukturen for norsk gass har vært en viktig del av Norges utvikling som olje- og gassnasjon. Gassled ble etablert i 2003 på initiativ fra staten (ref. i Innst. S. nr. 198 – 2000–2001 (side 17) for en mer effektiv og enhetlig bruk av rørledningskapasitet for transport av gass. Gassco er i dag operatør av det norske transportsystemet for naturgass bestående av flere plattformer og over 8800 kilometer med rørledninger.

Arbeiderpartiet mener at utbygging av el-infrastruktur i Nordsjøen må skje etter samme modell, der formålet er å samordne, harmonisere samt gi ansvaret for drift til en uavhengig systemoperatør som forvalter strømmettet, håndterer kontakten opp mot brukere, samt spiller den viktige rollen som systemarkitekt. Kostnaden ved dette bør fordeles på brukerne.

Utbygging med direkte kabler fra norsk havvindproduksjon, eller å koble seg direkte på eksisterende kabler til Europa, vil kunne gi inntekter til Norge og samtidig redusere behovet for transmisjonslinjer og transport. Arbeiderpartiet mener man bør bygge ut et slikt nett gradvis. Dette må gjøres basert på en helhetlig plan og i sammenheng med elektrifisering av plattformene og nye havvindparker.

Arbeiderpartiet vil:

- Legge til rette for utvikling av avansert infrastruktur med kabler, ladestasjoner, power-hubs etc. på bunnen av Nordsjøen
- Gi Statnett ansvar for å utvikle og drifte strømmett slik Gassco har ansvaret for å utvikle og drifte gassrørnettet i Nordsjøen
- Legge til rette for at det opprettes et nøytralt strømmett i Nordsjøen som sikrer like vilkår og aktørmangfold. Dette kan modelleres etter samme idé som ble brukt da Gassled ble utviklet for rørtransport av gass.

MARINE NÆRINGER

For å nå målet om å være verdens fremste sjømatnasjon, må forskning, teknologiutvikling og innovasjon i enda sterkere grad løftes inn i sjømatnæringen. Arbeiderpartiet vil videreutvikle gode samhandlingsarenaer mellom maritime og marine næringer, og forsterke innsatsen på forskning, teknologiutvikling og innovasjon innen fiskeri- og havbruksnæringen som finner sted i Nordsjøen.

I tillegg til fiske og fiskeoppdrett, der vi allerede ligger langt fremme, åpner det seg enorme muligheter for tang, tare og algeoppdrett, både til menneskemat, dyre- og fiskefôr, og til bioenergi. Slik produksjon er også klimapositivt på grunn av binding av karbon i prosessen.

Arbeiderpartiet vil legge til rette for en forutsigbar, kontrollert og bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Vi vil bidra til å finne hensiktsmessige løsninger knyttet til merking/sporing av oppdrettsfisk, og at det satses mer på fiskehelse og bærekraftige løsninger knyttet til fiskefôr. Vi vil videre bidra til utvikling av ny teknologi som kan løse utfordringene knyttet til lus og rømming.

Forvaltningen av ressursene i havet og fjordene må være kunnskapsbasert. Da kan vi høste og produsere på riktig nivå, samtidig som risikoen for uheldige konsekvenser reduseres. God ressursforvaltning er også en forutsetning for god næringsutvikling. Arbeiderpartiet vil styrke bestandsforskningen og videreføre det viktige arbeidet mot ulovlig, urapportert og uregistrert fiske (UUU-fiske) samt aktivt jobbe for å bekjempe kriminalitet innen fiskerisektoren.

Arbeiderpartiet vil:

- Legge til rette for en harmonisering av juridisk rammeverk som regulerer eierskap til ressursene i havet
- Satse aktivt på å redusere klimaavtrykket i fiskeoppdrett
- Bruke oppdrett av alger ved bruk av CCUS til produksjon av fiskefôr og andre produkter
- Legge til rette for større satsing på dyrking av tang og tare i Nordsjøen
- Benytte avfall fra fiskeindustrien til produksjon av avanserte bioprodukter ved hjelp av bioprospektering
- Satse på økt foredling av sjømat for at mer av verdiskapingen og sysselsettingen kommer landet til gode
- Legge til rette for bærekraftig mesopelagisk høsting

GRØNN SKIPSFART

Klimagassutslippene fra innenriks sjøfart skal halveres innen 2030, og hele den internasjonale flåten skal ifølge International Maritime Organization (IMO) redusere utslippene med 50 % innen 2050. De seneste rapportene fra FN peker på at vi etter all sannsynlighet må være enda mer ambisiøse. Målet er derfor å bli fossilfri så raskt som mulig i løpet av dette århundret. Bransjens nullvisjon om skadelige utslipp til sjø og luft er et godt eksempel på at det er både interesse og vilje i bransjen til å ta i et tak for å skape reell grønn vekst. Det norske shipping-miljøet er konstruktive pådrivere i IMO, men er enda mer ambisiøse på hjemmebane. Norges Rederiforbund har satt seg som mål at all norskeid tonnasje skal gå på utslippsfrie løsninger innen 2050.

Grønn omstilling vil kreve store investeringer både på skip og i havnene, og her kan myndighetene ha en utløsende effekt ved å tilrettelegge for grønne prosjekter, for eksempel gjennom gode rammebetingelser og et målrettet virkemiddelapparat.

Arbeidet med å utvikle grønn skipsfart er et viktig steg på veien for å kutte utslipp også på større og mer energikrevende skip. Dette vil kreve innsats i hele verdikjeden men vil kunne muliggjøres med tiltak som lengre kontrakter, risikodeling i prosjektene, samt økt betalingsvillighet for mer miljøvennlige skip. Arbeiderpartiet mener staten, som en stor innkjøper av transporttjenester, i større grad skal stille krav om lav- og nullutslippsløsninger. Gjennom innkjøpsmakten kan staten på denne måten fungere som en teknologidriver i markedet.

Norge har en betydelig flåte både i nærskipsfart, supply til offshore, fiskeflåten osv. Her er det et stort potensial for rask omstilling til fornybar og lavutslippsteknologi. Dette vil også kunne gi nye muligheter for norske verft og maritim bransje.

Arbeiderpartiet vil:

- Lage gode rammebetingelser og et målrettet virkemiddelapparat som legger til rette for langsiktige grønne investeringer for norsk skipsfart
- Styrke Kystverket med tilskudd til nyanlegg, vedlikehold, økt utbedring av fiskerihavner og tilskudd til overføring av gods fra vei til sjø
- Bruke innkjøpsmakten til å fremme lav- og nullutslippsløsninger og på denne måten fungere som en teknologidriver i markedet
- Sørge for et ambisiøst og klimavennlig hjemmemarked for maritim næring, også gjennom krav og offentlige innkjøp
- Bidra til at olje- og gasselskapene skal bruke sin innkjøpsmakt og kreve lavutslippsteknologi på offshoreflåten fra 2025, og nullutslippsteknologi fra 2040
- Legge til rette for flåtefornyelse i nærskipsflåten blant annet gjennom å utrede en toppfinansieringsordning i GIEK og en vrakpantordning
- At olje- og gasselskapene skal bruke sin innkjøpsmakt og kreve lavutslippsteknologi på offshoreflåten fra 2025, og nullutslippsteknologi fra 2040

HAVBUNNSMINERALER

Det grønne skiftet trenger en rekke mineraler. Det drives ikke utvinning av mineralressurser på havbunnen i Nordsjøen eller i andre norske havområder i dag. Forholdene ligger imidlertid godt til rette. Kompetansen fra offshore-industrien gjør Norge posisjonert til å være tidlig ute i å starte gruvedrift til havs, og for å sikre at dette igjen gjøres med høye miljømessige standarder, slik vi har gjort det for andre næringer.

På norsk sokkel finnes det metalliske mineraler som er viktige elementer i produksjon av vindturbiner, elektriske biler, solcellepaneler, PC-er, mobiltelefoner og annen elektronikk. Etterspørsel etter flere av disse metallene er sterkt økende. Selv om vi skal bygge en effektiv og lønnsom sirkulærøkonomi og bli bedre på å bruke innsatsfaktorene om igjen, vil vi fortsatt trenge utvinning av nye mineraler.

Det er viktig at det ligger et solid kunnskapsgrunnlag om både mineralforekomster, naturrisiko og potensiell verdiskaping før man setter i gang med utvikling av denne industrien. Norge har allerede en havbunnsminerallov på plass. Denne loven, som ble vedtatt i 2019, legger til rette for kommersiell undersøkelse etter, og utvinning av, mineralforekomster på norsk kontinentalsokkel. Loven er et viktig steg for å kunne legge til rette for verdiskaping innenfor en ny næring til havs, og det at vi har loven før virksomheten starter, er nok et eksempel på at vi tar med oss det beste i norsk forvaltningstradisjon. Vi kan på denne måten sikre at utvinning vil foregå på en miljømessig forsvarlig og bærekraftig måte. Norge bør være en pådriver for også å få dette på plass internasjonalt. Forvaltningen av mineralressursene skal være økosystembasert og i tråd med føre-var-prinsippet.

Arbeiderpartiet vil:

- Utrede verdiskapingspotensialet basert på uttak av mineraler samt opprettelse av verdikjeder med utgangspunkt i havbunnsmineralnæringen
- Støtte til mer forskning og kartlegging av havbunnsmineralforekomster på norsk sokkel
- Utrede opprettelse av et statlig mineralselskap
- Bidra til utvikling av verdikjeder som tar i bruk mineraler hentet opp fra havbunn i Nordsjøen

DEN NORSKE MODELLEN – EN FORUTSETNING FOR Å LYKKES I NORDSJØEN

Vi kan ikke satse på havet uten å satse på arbeidsfolka som har sitt virke på eller i tilknytning til havet. Norge hadde ikke vært der vi er i dag uten disse, og vi vil også i fremtiden være helt avhengige av dyktige arbeidsfolk i Nordsjøen. Derfor vil Arbeiderpartiet sørge for at norske lønns- og arbeidsvilkår blir gjennomført for den skipsfarten som foregår i norske farvann og på norsk sokkel.

Sjøfolkene har opp gjennom historien vært en del av navet i den norske maritime klyngen. Å sikre konkurransekraften til næringen også i fremtiden handler derfor i stor grad om å sikre konkurransekraften til norske arbeidsfolk. Å kunne konkurrere på lik linje med utenlandsk arbeidskraft i egne farvann, er en grunnleggende forutsetning for å kunne opprettholde denne konkurransekraften.

Den norske modellen har ligget til grunn for industrieventyret i Nordsjøen. Ingen andre land har lyktes så godt som Norge med å kombinere klok og langsiktig petroleumspolitik med god fordelingspolitikk, høye miljø- og sikkerhetsstandarder og samtidig satt en stor andel av inntektene på bok for fremtidige generasjoner. Slik skal det være også i fremtiden.

Det er høyt sikkerhetsnivå på norsk sokkel. Sikkerhets- og automasjonssystemer er sentralt for at vi skal klare å jobbe sikkert også i årene fremover. Arbeiderpartiet mener det er viktig at kulturen, praksisen og kompetansen som er opparbeidet på sikkerhet innen petroleumssektoren blir overført til nye næringer i Nordsjøen. Trygge arbeidstakere er gode partnere i omstilling og videreutvikling, og gode forvaltere av sikkerhetskultur.

Arbeiderpartiet vil:

- At det skal stilles tydelige krav til norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel
- At det må bli en pålagt oppgave for Sjøfartsdirektoratet å bekjempe sosial dumping, og at de gis mulighet for effektivt å sanksjonere lovbrudd
- Sørge for å forbedre og harmonisere lovgivningen som gjelder lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann
- Jobbe for å øke sikkerheten til sjøs gjennom internasjonale og nasjonale fora som IMO, ILO og overfor Sjøfartsdirektoratet

KOMPETANSEUTVIKLING OG SAMEKSISTENS MELLOM NORDSJØNÆRINGENE

Det grønne skiftet trenger en rekke mineraler. Gjennom målrettet og aktiv næringspolitikk har Arbeiderpartiet helt siden tidlig 70-tallet skapt vekstgrunnlaget for kompetanse- og teknologimiljøer i tilknytning til Nordsjøen. Norge har lyktes med å bygge opp en konkurransedyktig leverandørindustri for olje og gass. Det skyldes blant annet at vi har vært gode til å stille tydelige krav, peke ut sentrale samfunns mål, koordinere og bruke kompetansen hos et bredt spekter av aktører innen akademisk, finans, industri og offentlig forvaltning. Gode resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid vil også i fremtiden oppnås best gjennom et samarbeid mellom næringen, akademisk og det offentlige.

Dersom Norge skal lykkes med ny verdiskaping og nye arbeidsplasser i høyteknologiske grønne næringer, må vi bygge videre på vår eksisterende kompetanse i petroleumsnæringen og det gode samspillet mellom ulike samfunnsaktører. Mangfoldet av både næringer og aktører innenfor hver enkelt næring bør styrkes for å sikre bredde. På denne måten vil man kunne utnytte kompetanse og skape innovasjon på tvers av sektorer og bransjer.

Det ligger store muligheter i effektiv bruk av offentlige anskaffelser som innovasjonsmotor. Når flere offentlige virksomheter går sammen om å stille krav til markedet vil det være vårt sterkeste middel for utvikling av gode standarder innen seriøse arbeidsforhold, miljø, samarbeid på tvers av bransjer og innovasjon. Volumproduksjon og teknologiutvikling får også enhetsprisene ned. Derfor må det legges til rette for og stilles krav om samarbeid og kompetanseutveksling innenfor områder der dette er mulig. Dette bør skje innen rammene av og parallelt med videreutviklingen av det eksisterende leverandørutviklingsprogrammet.

Norge har langt på vei den kunnskapen og den organiseringen som trengs for å løfte offentlige anskaffelser som en enda sterkere innovasjonsmotor på klimasiden. Vi har imidlertid svært dårlig tid hvis potensialet skal tas ut og effektene nås i tråd med bærekraftmålene. Da må oppmerksomheten økes, leverandørutviklingsprogrammet styrkes (pådriver- og samhandlingsfunksjonen), veiledningen bli bedre, og risikoavlastningsordninger videreutvikles.

Samarbeid på tvers av næringer er viktig fordi det bidrar til å skape nye ideer, større verdier og flere arbeidsplasser. Koblinger mellom marine og maritime næringer, eksempelvis kompetanseoverføring fra petroleum til oppdrettsteknologi, er essensielt i denne sammenheng. Derfor bør det legges til rette for bedre sameksistens, mer kompetansedeling og innovasjon, samt tettere samarbeid mellom havnæringene langs den norske kysten.

Vår leverandørindustri består av mange ulike bedrifter med ulik type kompetanse. Det er viktig at man fra myndighetenes side aktivt jobber for å motivere, stille krav gjennom offentlige anskaffelser og legger til rette for at mest mulig av kompetansen blir overført. Dette forutsetter harmonisk sameksistens og godt samarbeidsklima mellom næringene i Nordsjøen. Samtidig krever det god arealforvaltning.

Arbeiderpartiet vil:

- Aktivt legge til rette for overføring av kompetanse, folk og teknologi fra olje- og gassnæringen til nye industrier som karbonfangst og -lagring, hydrogen, havvind, utvinning av mineraler på havbunnen og marine næringer
- Legge til rette for opprettelse av pilotprosjekter der ulike næringer samlokaliseres i «blå næringsklynger»
- Legge til rette for målrettet FoU, herunder grunnforskning for de store teknologiske sprangene
- Etablere en nasjonal sektoravtale mellom næringsliv på land og hav, sammen med myndigheter, virkemiddelapparat, forskningsmiljøer og øvrige deler av klyngen som sikrer at vi bygger opp industri, kompetanse, arbeidsplasser og eksporterbar teknologi for flytende havvind
- Ta initiativ til en partnerskapsavtale mellom myndigheter, næringsliv og organisasjoner for å sikre nullutslipp i skipsfarten og utvikle kysten som et teknologilaboratorium. Med næringslivet i førersetet utvikles klare strategier og avtaler for hvordan myndigheter, næringsaktører og virkemiddelapparat felles skal møte målsettingene om nullutslipp fra norsk skipsfart
- Styrke samarbeidet på norsk sokkel: samle aktører, styrke samarbeid mellom offentlig og privat sektor, bidra til koordinering og videreutvikling av eksisterende kompetansemiljøer
- Utrede mulighet for sektorinndeling av arealene i Nordsjøen basert på tilgang til ressurser og ulike næringer (slik man har gjort i Tyskland)
- Lage en felles strategi for å koordinere virkemidlene fra forskning, utvikling, eksportfinansiering og kommersielle løsninger (Forskningsrådet, IN, NORWEP, ENOVA, GIEK og Eksportkreditt)
- Arbeide for å sikre lokale ringvirkninger rund alle industrielle satsinger, herunder stille tydelige krav om at de store aktørene aktivt bidrar til å trekke lokale underleverandører med seg og at berørte lokalmiljøer opplever at det ligger verdier igjen hos dem av satsingen.

INTERNASJONALT SAMARBEID RUNDT NORDSJØBASSENGET

Industrieventyret i Nordsjøen de siste femti årene har vært nært knyttet til vår evne til å samarbeide tett og godt med våre nærmeste naboer. Vi avklarte delelinjer til havs, bygget kostbare gassrørledninger sammen og fant praktiske løsninger på oljeproduksjon fra felt som krysset økonomiske sonegrenser. I tiåret vi går inn i nå, vil internasjonalt samarbeid være sentralt for utvikling av industrier som karbonfangst, -bruk og -lagring.

Forutsigbare internasjonale rammevilkår og høy tillit mellom naboland er en sentral del oppskriften. Dette skal vi ta med oss inn i neste kapittel. Norge er både energipolitisk og klimapolitisk nært knyttet til EU. I 2019 inngikk vi en omfattende avtale om å oppfylle våre klimamål sammen med EU, og vi er en integrert del av et stadig tettere europeisk energisamarbeid. EUs European Green Deal, som ble lagt frem i desember 2019, er i dag verdens mest ambisiøse plan for å gjennomføre det grønne skiftet på en måte som driver innovasjon og vekst, bygger nye næringer og fornyer gamle og samtidig søker å fordele goder og byrder. Planen gir uante muligheter for Norge, med vår verdensledende teknologi både innen fornybar energi, grønn skipsfart, elektrifisering og andre nullutslippsløsninger, og erfaring i å kutte utslipp i olje- og gassproduksjonen.

Storbritannia har vært en stor klimaleder i Europa, og svært få land har kunnet matche deres raske kutt i CO₂-utslipp, som i stor grad har vært knyttet til en forsert nedbygging av kullkraft i strømmiksen. Kullkraft har gått fra 41% i 2012 til 2% 2019. Den store vinneren har vært vindkraft, som utgjør en stadig større del av Storbritannias strømforsyning, backet opp av naturgass fra både britisk og norsk sektor. I 2021 er også Statnetts North Sea Link-kabel mellom Suldal i Norge og Newcastle i Storbritannia, som ble forhandlet frem av Stoltenberg-regjeringen, ferdig. Da vil også norsk vannkraft kunne være balansekraft i et stadig mer fornybart Storbritannia, samtidig som Norge vil kunne importere overskytende vindkraft tilbake. Storbritannia forlater nå EU, men statsminister Boris Johnson har gitt tydelig bud om at landet fortsatt skal være en ledende nasjon på klimafeltet. Det neste klimatoppmøtet skal holdes i Glasgow høsten 2020, og vil bli det kanskje viktigste møtet av sin art etter Paris. Når Norge nå skal bygge fornyede relasjoner til vår historisk nære partner Storbritannia på utsiden av EU, bør disse temaene stå sentralt i samarbeidet. Ikke minst vil samarbeidet med våre nordiske naboer være viktig i denne sammenheng.

Arbeiderpartiet vil:

- Jobbe tett sammen med EU-kommisjonen, Europaparlamentet og medlemslandene i EU for å gi vårt bidrag til at European Green Deal lykkes, samt søke å ta en aktiv del i de teknologi-, forsknings- og næringsmulighetene som åpner seg gjennom planen
- Samarbeide med EU om standarder for petroleumsprodukter som importeres til det europeiske markedet, slik at fordelene med relativt sett lavere CO2-utslipp i produksjon anerkjennes i markedet
- Utnytte fordelen av et tett integrert europeisk energimarked og ta aktivt del i utformingen av dette, slik vi gjorde det da dette først tok form i Norden
- Bidra til å utvikle brede samarbeid om havvindutvikling i Nordsjøbassenget, sammen med Danmark, Tyskland, Nederland og Storbritannia. I et Europa på vei mot avkarbonisering vil kraft fra vind i Nordsjøen kunne spille en svært stor rolle
- Virke for at norske leverandørbedrifter etablerer seg tidlig og godt i det europeiske markedet for fornybare løsninger
- Bygge gode relasjoner til Storbritannia etter Brexit, der samarbeidet om energi, næringsutvikling og klima står sentralt

LANGSIKTIG OG ANSVARLIG POLITIKK FOR FREMTIDEN

Allerede i Bratteli-regjeringens Stortingsmelding 25 fra 1973-74, Petroleumsvirksomhetens plass i det norske samfunn, som står som en bauta i utviklingen av olje-Norge, diskuteres det faktum at oljealderen ikke kom til å vare evig. Bratteli-regjeringen forsto allerede da, i oljeæraens spede begynnelse, at dette måtte med i planleggingen, slik at vi kunne bygge næringer og infrastruktur som kunne gi gode jobber og gode inntekter også etter oljen.

Tiden er igjen moden for en aktiv og retningsgivende næringspolitikk. Gjennom klok bruk av mulighetene som ligger i Nordsjøen vil Arbeiderpartiet legge til rette for fortsatt verdiskaping, rettferdig fordeling av verdier og en utvikling som ivaretar tillit, små forskjeller, sterk velferdsstat og åpenhet mot verden. Det er i denne ånd vi vil ny-industrialisere og bygge videre energinasjonen Norge.

Alt det som skisseres i denne planen, gir Norge og norsk industri store muligheter. Men mye av det som nevnes her, blir først bedriftsøkonomisk lønnsomt om noen år - ofte flere år frem enn markedet alene vil bære frem. Det krever derfor målrettet, forutsigbar og langsiktig næringspolitikk, der statens virkemidler brukes for å muliggjøre fremtidig verdiskaping gjennom tydelige krav og reguleringer, aktiv bruk av incentivordninger, målrettet forskning og utvikling og tålmodig kapital som både kan ta risiko og ha lengre tidshorisonter enn private investorer normalt er villige til.

Arbeiderpartiet vil:

- Stille tydelige, langsiktige krav som gir forutsigbarhet for et næringsliv som tørster etter retning
- Bruke statlig eierskap mer strategisk og dynamisk gjennom opprettelse av nye statlige selskaper, flere offentlig/private prosjekter og eie prosjekter i oppbyggingsfasen for så å selge dem når de blir lønnsomme
- Bruke offentlige innkjøp som virkemiddel for å stille offensive krav som bidrar til å fremme høye standarder og ny teknologi, og til at langsiktige avtaler med det offentlige kan gi garantier for de grønne investeringene til næringslivet
- Utvikle hovedsatsingsområder med veikart for eksisterende og nye næringer
- Bidra med tålmodig og risikovillig kapital for å støtte fortgang i prosjekter (som CCS, havvind og hydrogen) for å utløse potensial og raskest mulig bygge opp et hjemmemarked
- Utrede virkningene og verdiskapingen utløst av energisamarbeid med EU samt lage en strategi for hvordan norsk næringsliv kan nyttiggjøre seg mulighetene som ligger i European Green Deal best mulig

BUDSJETTKONSEKVENSER

Nordsjøplanen er en helhetlig visjon for hvordan vi, nok en gang, kan sette Nordsjøen i sentrum for en omfattende ny-industrialisering av Norge i 2020-årene. Den legger opp til en omfattende satsing i samvirke mellom stat og marked. På noen områder må staten ta en del av de økonomiske kostnadene direkte, men i enda større grad er det snakk om å sette tydelige mål, bruke regulatoriske grep, risikoavlastende tiltak, ytterligere målretting av allerede eksisterende ordninger og utvikling av felles veikart med næringslivet.

